

gjeldsbrevet

Aksjon Slett U-landsgjelda – nr 3. oktober 2002

NORTH CORNER

SOUTH CORNER

Argentina
Verdenstoppmøtet Johannesburg
Årsmøter i Verdensbanken og IMF

Quo Vadis? Kalte Slug i Bergen sitt seminar om FN's Verdenskonferanse om Miljø og Utvikling som ble holdt i Johannesburg i månedsskiftet august/september. Det er nok mange som stiller seg det spørsmålet etter at resultatet har blitt karakterisert som en fiasko av flere. Ikke kom det noen klare svar på dette under arrangementet i Bergen heller, men debatten var livlig og noen mente at WSSD faktisk hadde ført verden et skritt videre i riktig retning. Sammenlikner man årets resultater med det som kom ut av Rio konferansen i 1992 er det tydelig at Johannesburg ikke levde opp til forventningene. I Bergen ble det pekt på at Rio konferansen var banebrytende i det begrepet Bærekraftig utvikling ble etablert og man fokuserte på sammenhengen mellom miljø og utvikling. I Johannesburg hadde man ikke noen tilsvarende tekst å bygge på. Skandalen var at man ikke kom noe nevneverdig lengre med noen handlingsplan, ut i fra det Rio konferansen la grunnlaget for. I Bergen var det rimelig stor enighet om at den store utfordringen ligger i å løfte diskusjonen rundt fattigdomsproblematikken til et annet nivå slik man gjorde med miljøspørsmålet i 1992. Else Øyen, professor ved Universitetet i Bergen, påpekte at SLUG og Gjeldsslettekampanjen antakelig har kommet lengst med dette.

SLUG jobber videre og tiltrekker seg stadig flere interesserte aktivister og aktører. Det er klart at flere organisasjoner også ønsker å uttale seg om saken. Både Attac og Changemaker har valgt å fokusere på kampen for Gjeldsslette i år. Dette er positivt for saken og vi satser på et fortsatt godt samarbeid med disse to organisasjonene.

SLUG er dessuten i ferd med å utbedre samarbeidet med det nordiske nettverket. I fellesskap utformet vi en uttalelse i forbindelse med Verdensbanken og IMF's årsmøte i Washington nylig. I forkant av Eurodads årsmøte som holdes i København 2.-3.november skal vi møtes igjen og se om vi kan utforme videre samarbeide også i en kampanje om illegitim gjeld.

Silje Hagerup
Koordinator i SLUG

innhold

- 3** Klart vi kan slette gjelda
Av Ingrid Stolpestad, Changemaker
- 4** Gjeldsslette og veien videre etter Johannesburg
Av Gweneth Berge, Kirkens Nødhjelp
- 5** Johannesburg:
Alt kunne gått så mye verre....
Av Toril Halvorsen, SLUG
- 6** Quo Vadis? Johannesburg
Av Tor Brynjar Welander, SLUG
- 8** Argentina - oppdatert
Av Tone Hagerup, student Buenos Aires
- 10** Verdensbanken og IMF: Årsmøter
Av Silje Hagerup, SLUG.
- 11** Gjeldsstyring innenfra
Av Hans Morten Haugen, stipendiat NIHR.
- 12** Protestbevegelsen i USA
Av Silje Hagerup, SLUG
- 14** Veien Tønsberg - Oslo for gjeldsslette
Av Bjørg Hauer
- 15** Seminar: Illegitim gjeld – Tyskland
Av SLUG

Utgitt av
Aksjon Slett U-landsgjelda (SLUG)
ForUMs arbeidsgruppe om gjeld og utvikling
SLUG, Storgata 11, 0155 OSLO
tlf 23 01 03 17
slug@forumfor.no
www.forumfor.no

Gjeldsbrevet kommer ut fire ganger i året.
Dette er nummer 3/2002 og det 26.
Gjeldsbrevet noensinne. Dersom du ønsker å abonnere på gjeldsbrevet ta kontakt med SLUG. Det er gratis! Bidrag, synspunkter, leserbrev, ros og ris mottas med takk.

Ansvarlig redaktør: Silje Hagerup

Redigering: Silje Hagerup
Kjetil G. Abildsnes

Layout: Kjetil G. Abildsnes

Bidragstyttere: Gweneth Berge
Tone Hagerup
Toril Halvorsen
Hans Morten Haugen
Bjørg Hauer
Ingrid Stolpestad
Tor Brynjar Welander

Trykk: Grafisk Senter Grøset AS
Takk til laboremus prepress as!
Redaksjonen avsluttet: 8. oktober 2002

Forside: Illustrasjon av Heidi Ring/DIPP

Changemaker og u-landsgjeld – klart vi kan slette gjelda!

Av Ingrid Stolpestad

Changemaker består av ungdom som står sammen med mottoet: Klart vi kan forandre verden! Siden bevegelsen startet opp i 1992 har formålet vært å sette spørsmål ved den skjeve fordelingen av ressurser i verden, og å spørre hvilke grunnleggende årsaker til denne skjevheten som ligger hos oss her i Nord. På grunn av dette er det naturlig at Changemaker også fokuserer på u-landsgjeld som et av sine viktigste satsingsområder. Changemaker ser på u-landsgjelda som et av de viktigste hindrene til utvikling i Sør og stiller seg bak SLUG sine krav om gjeldsslette.

Changemaker ble tidlig en del av Aksjon Slett U-landsgjelda, og var aktivt med i underskriftskampanjen til SLUG i 1998 og Jubilee 2000-kampanjen. En vesentlig del av Changemakers arbeid med u-landsgjeld har vært å spre informasjon om gjeldskrisa og mulighetene for gjeldsslette, både innad i Changemaker ved å avholde seminarer med gjeld som tema, og gjennom kampanjer rettet utad.

SLUG er og har vært en av Changemakers aller viktigste samarbeidspartnere i arbeidet for å forandre verden. Ikke minst har SLUG fungert som en kjemperessurs for Changemaker, da spesielt som en utrolig stor og innholdsrik kunnskaps- og idebase. Vi ønsker å kunne være en ressurs for SLUG også, og en av Changemakers fremste styrker er de mangfoldige og aktive lokallagene spredt rundt omkring i landet. Ved å slå sammen Changemakers og SLUGs ressurser kan man få til utrolig mye!

På sommerens årssamling ble u-landsgjeld valgt som Changemakers hovedtema for de to kommende årene, det vil si fra og med høsten 2002 til sommeren 2004. Dette innebærer at Changemakere både sentralt og i distriktene ønsker å fokusere ekstra mye på u-landsgjeld i løpet av disse to årene. Målet med

arbeidet vil være å spre informasjon både innad i bevegelsen og til andre, å holde kampanjer for gjeldsslette, og ikke minst være en synlig aktør i diskusjon om gjeldsslette i media og samfunnsliv. Spesielt ønsker Changemaker, som SLUG, å fokusere på illegimitetsbegrepet i forbindelse med u-landsgjeld. 18. - 20. oktober arrangerer Changemaker et helgeseminar på Grefsen Skole i Oslo der målet vil være å lære om og diskutere nettopp illegitim gjeld, i tillegg til å jobbe for å skape en kampanje på dette tema. Denne høsten ønsker Changemaker også å delta i arbeidet frem mot Gjeldstribunalen under Globaliseringskonferansen i november - og vi tror det blir utrolig spennende! I tillegg ønsker Changemaker å lære om økologisk gjeld og vi gleder oss til å være med å utvikle dette tema.

Changemaker ser frem til å jobbe tett med Aksjon Slett U-landsgjelda for åpen og rettferdig gjeldsslette, og håper at vi kan bruke av hverandres ressurser så mye som overhode mulig. Klart at vi kan slette gjelda!

Ingrid Stolpestad er temaansvarlig for U-landsgjeld i Changemaker.

Gjeldslette og veien videre

Refleksjoner etter FN toppmøte om miljø og utvikling

Av Gweneth Berge

Kirkens Nødhjelp var bekymret for signalene fra de forberedende møtene før konferansen om at gjeld ville falle ut av agendaen. Målene for Kirkens Nødhjelps arbeid med gjeld på toppmøte var:

- å holde gjeldslette oppe på den offisielle dagsorden.
- å bygge allianser, særlig med partnere fra sør, for å få politisk fokus på illegitim gjeld.

Erfaringene fra Johannesburg viser hvilke utfordringer vi vil stå overfor i arbeidet for å løse gjeldskrisen.

Under forhandlingene på den offisielle konferansen, var det tydelig at man la til grunn at gjeldsproblematikken var ferdigbehandlet på FN konferansen om finansiering for utvikling i Monterrey. Det er dermed ikke overraskende at toppmøtet ikke ga oss noe nytt i forhold til gjeldsproblematikken eller nye måter å finansiere utvikling på. Gjeld er omtalt i et av de 3 offisielle dokumentene fra toppmøtet, *Plan of Implementation, Chap. IX Means of Implementation, para.83*. Teksten viser til Monterrey konsensus og er i hovedsak bare en gjentakelse av det man ble enige om der.

Det er skuffende at verdenslederne ikke brukte anledningen i Johannesburg til å ta noen virkelige modige beslutninger om gjeldslette. I dag er HIPC det internasjonale samfunnets eneste tilnærming til gjeldskrisen. Så langt har HIPC imidlertid slettet for lite gjeld, for sakte og i for få land for virkelig å bidra til å løse det globale fattigdomsproblemet. HIPC-initiativet er heller ikke innrettet mot å løse de grunnleggende årsakene til at de aller fattigste land så vel som en rekke middelinntekts- og postkonfliktland, har en uhåndterbar gjeldssituasjon. Likevel finner man at i de land der HIPC har ført til gjeldslette av betydning er det mulig å se en økning i midler til helse og utdanning (jmf. rapporten "Relief Works" by Jubilee Research (www.jubilee-research.org)).

Kirkens Nødhjelp prioriterte å arbeide med to viktige temaer under toppmøtet i Johannesburg – vann og gjeld.

Det er behov for å sette søkelyset på reglene for å gi internasjonale lån, og særlig på kreditorenes ansvar. Det synes imidlertid å være lite interesse blant myndigheter i rike land til å se nærmere på «illegitim gjeld», og dermed å sette kreditorenes ansvar på dagsorden.

Det var også skuffende at gjeld ikke syntes å være et viktig tema for de internasjonale NGOene som var til stedet i Johannesburg. De store NGOene og nettverkene fra Nord hadde nedprioritert arbeid med gjeld til fordel for tema som "Corporate accountability" og "Type 2 Partnerships". Det gjenstår å se om disse og andre tema, som for eksempel handel, fortsatt vil å få høyere prioritet enn gjeldsspørsmål blant NGOer nasjonalt og internasjonalt, i det langsiktige arbeidet med kampanjer og politisk påvirkning.

Når det gjelder alliansebygging virker det som kløften som er vokst frem under Jubilee 2000 mellom NGOer i nord og sosiale bevegelser i sør, er større enn noensinne. Mens NGOene i Nord har satt de praktiske implikasjonene ved "corporate accountability" og handel høyt på dagsorden, er organisasjoner i sør opptatt av en bredere, moralsk agenda basert på begrepet «økonomisk og økologisk rettferdighet».

Diskusjonen om gjeld i Johannesburg i regi av Global Peoples Forum, som var hovedkonferansen for organisasjoner fra det sivile samfunn i Johannesburg, var vinklet mot begrepet "økologisk gjeld". Dette er et begrep som organisasjoner i sør har utviklet i etterkant av Jubilee 2000 kampanjen. Det er et spennende og omfattende begrep som er tuftet på en analyse av den historiske utbyttingen av menneskelige og naturressurser i fattige land. I dette regnestykke har Nord åpenbart en "netto gjeld" til Sør. Diskusjonen om «økologisk gjeld» inneholder utfordringer relatert til bærekraftig livstil, miljøproblemer så vel som de mer tradisjonelle spørsmål om gjeld.

I slutterklæringen fra *Global Peoples*

Forum sies følgende om gjeld: "We believe that multinationals and governments who have benefitted from the exploitation of the human and natural resources in under-developed and developing countries are morally bound to repay the economic, social and ecological debt that has been accumulated as a result." Erklæringen legger opp til en meget bred agenda som vil være vanskelig å omsette til politisk handling i nær fremtid.

Kirkens Nødhjelp reiste til Johannesburg for å bidra til å holde gjeldsproblematikken oppe på dagsorden til det internasjonale samfunn. Erfaringene fra Johannesburg viser at organisasjonene som er opptatt av gjeld må intensivere arbeidet for å holde gjeldsproblematikken oppe på den internasjonale politiske agendaen. De nye analysene fra sør om sosial og økologisk gjeld er et klart signal om at rettferdighetsprinsippet må legges til grunn for det videre politiske arbeid i nord med disse spørsmålene. HIPC er ikke tilstrekkelig som «løsning» på de grunnleggende årsakene til gjeldskrisen. Initiativet bygger kun på "kan ikke betale" prinsippet, og stiller ikke spørsmål ved legitimiteten av de fattige lands gjeld.

Videre arbeid med illegitim gjeld bør kunne samle organisasjonene i nord og i sør om en agenda som er både rettferdighetsbasert og mulig å omsette i politisk handling. Begrepet «illegitim gjeld» kommer fra sør. Det er gjort et stort arbeid for å omsette diskusjonen om illegitim gjeld til politisk handling. Det er viktig at organisasjonene i sør og i nord forener krefter for å få illegitim gjeld anerkjent internasjonalt. Det er viktig at vi enes om samarbeid, strategi og rolle fordeling. Kirkens Nødhjelp ønsker å legge til rette for og delta i denne diskusjonen. Vårt nye hefte "Defining illegitimate debt – and linking its definition to economic justice", vil være et nyttig redskap for å skape forståelse for begrepet og mulighetene til å operasjonalisere dette.

Gweneth Berge, Kirkens Nødhjelp

Alt kunne gått så mye verre...

FNs toppmøte om bærekraftig utvikling markerte at det har gått ti år siden FNs toppmøte om miljø og utvikling i Rio. Rio-møtet ble et tidsskille i internasjonal miljøpolitikk og har hatt stor betydning for internasjonalt miljøarbeid de siste ti åra. Under WSSD i Johannesburg var målet å få vedtatt et handlingsprogram som gjør det mulig å sette ut i livet flere av målene som ble enstemmig vedtatt i Rio i 1992. Man hadde som mål å forene utvikling og økonomisk vekst med miljøhensyn. Med økende krav om mat, vann, ly, sanitæring, energi, helse tjenester og økonomisk sikkerhet er det viktig at dette ikke går på bekostning av planetens naturressurser. Toppmøtet fant sted i Johannesburg, Sør Afrika med en sultkatastrofe i det sørlige Afrika – delvis forårsaket av klimaendringer som bakteppe.

Tegnene var tydelige – lenge før selve toppmøtet fant sted. USA satte seg på bakbeina og det virket som om man kunne få en implementeringsplan uten reelle forpliktelser og tidsrammer. Dette slo i stor grad til og etter at det hele er over sitter jeg igjen med en ambivalent følelse. "Vi er rimelig fornøyde" sa statsministeren "det hele hadde kunne gått så mye verre". Ja selvfølgelig kunne det ha gått mye verre, men det kunne gått så mye bedre også. For ti år siden i Rio var stemningen preget av optimisme. De som var der hadde følelsen av å være med på noe viktig – av å drive verden fremover. Nå satt alle (det vil si alle fra det sivile samfunn) igjen med en rekke frustrasjoner og en implementeringsplan som ikke bringer arbeidet med bærekraftig og rettferdig utvikling nevneverdig videre. Statsministerens uttalelse undergraver de viktige slagene som ble kjempet – og tapt blant annet av Norge. Avtalen som ble underskrevet er håpløst utilstrekkelig for å møte verdens miljø- og fattigdomsproblemer, og den er heller ikke i tråd med norske myndigheters egne ambisjoner for denne prosessen.

Men hva med gjelda da?

Dagen før toppmøtet var over og alle pakket sammen sa Tony Blair i en uttalelse til Sør Afrikansk TV at den viktigste forutset-

ningen for bærekraftig utvikling var gjeldslette. Flott tenkte jeg, dette beviser at arbeidet som blir gjort faktisk bærer frukter. Men når man titter litt nærmere på hva som faktisk ble gjort på spørsmålet om gjeld i Johannesburg så er det ikke så imponerende. "Redusere den ikke-bærekraftig gjeldsbyrden", "implementere HIPC raskt og effektivt". Kjente toner for alle som har fulgt kampen for gjeldslette en stund. Verdensbanken og IMF har nylig sett på en rapport for hvordan gjennomføringen av HIPC har gått. Konklusjonen er at programmet ikke er tilstrekkelig og at en rekke u-land fortsatt sliter med ikke bærekraftig gjeld. Utviklingslandene ville at de industrialiserte landene skulle forplikte seg til å redusere gjeldsbyrden ytterligere, men her sa USA og Japan nei. Et forslag fra Storbritannia og de nordiske landene om mindre endringer i HIPC ble avvist. Paradokset her er at uten ytterligere gjeldslette vil ikke de gjeldstyngede landene klare å gjennomføre den implementeringsplanen som ble underskrevet i Johannesburg.

Et annet stridsspørsmål var finansiering for bærekraftig utvikling, hvor internasjonal bistand var det sentrale temaet. Her ville u-landene at de industrialiserte statene skulle forplikte seg til å nå målet satt av FN om at

0,7 prosent av bruttonasjonalinntekt (BNI) skulle brukes til bistand. Det er i dag kun fem land i verden (deriblant Norge) som per i dag oppfyller dette. Heller ikke på dette punktet klarte man å få til en konkret forpliktelse – kun en utvannet uttalelse om at man oppfordret i-landene til å nå dette målet.

Ved FNs konferanse om finansiering av utvikling i Mexico tidligere i år, lovt amerikanske myndigheter og øke den amerikanske bistanden med ca 5 milliarder dollar. Dette klarte man etter stort press fra land i både Nord og Sør å få med i den endelige avtalen –til tross for at USA gikk i mot det. Det er positivt at USA har lovet økt bistand og at dette kommer fram i handlingsplanen. Men beløpet er så altfor lite. Økningen vil bringe amerikansk bistand opp fra lave 0,1 til 0,12 prosent av BNI, og er ikke et tilstrekkelig bidrag for å kunne sette handlingsplanen ut i livet. Dessuten har amerikanerne satt en rekke politiske betingelser for bistanden, betingelser som kan innebære at økningen på 5 milliarder per år aldri blir utbetalt.

Sør-Afrikanske NEPAD-demonstranter i bydelen Alexandria under Verdenstoppmøtet i Johannesburg. Foto: Kirsti Svenning.

Quo Vadis? – Veien f

Av Tor B. Welander

“To skritt fram og tre tilbake?” spurte vi på oppfølgingsseminaret om Verdenstoppmøtet i Johannesburg her i Bergen. Godt spørsmål, men ikke helt slik jeg oppfatter det, svarte Morten Eriksen, leder i Forum for Miljø og Utvikling. Jeg vil heller kalle det “Krisemøte på IKEA”.

I år er det 10 år siden FN avholdt konferansen om miljø og utvikling i Rio de Janeiro. FN besluttet at det skulle arrangeres en oppfølgingskonferanse i Johannesburg, Sør Afrika i månedsskiftet august-september i år. I 1992 var delegatene enige om at det er nær sammenheng mellom miljøhensyn og utvikling; og at føre-var-prinsippet må gjelde når det er fare for store eller uopprettelige miljødeleggelsler.

Koblingen mellom miljø og utvikling var noe nytt og politisk lite etablert. Brundtlandkommisjonens rapport om bærekraftig utvikling brakte nye opplysninger på bordet og det gjorde det lett å slutte seg til en felles erklæring om at dette måtte vi gjøre noe med. Der man i Rio de Janeiro nøyde seg med å lage politiske erklæringer, skulle man i Johannesburg konsentrere seg om hvor-

dan ord skulle omdannes til politisk handling. Stor var skuffelsen da vi oppdaget at det man satt og forhandlet om i Johannesburg var hvorvidt man skulle holde på det man hadde blitt enige om for ti år siden.

Fra Johannesburg til Bergen

Siden mai i år har Bergensgruppa konsentrert innsatsen sin omkring oppfølging av Verdenstoppmøtet i Johannesburg. Toril Halvorsen representerte SLUG under selve Verdenstoppmøtet og kom sliten, og kanskje litt skuffet hjem. Hjemme i Bergen har vi i samarbeid med en rekke andre studentorganisasjoner arrangert helgeseminar 13.-15. september med fokus på resultater og oppfølging av forpliktelsene fra forhandlingene i Sør Afrika.

Økologisk mat og uortodoks boksekasting på bærekraftig torg i Bergen.
Foto: Tor Brynjar Welander

Oppfølging på mange plan

Grunnene ble derfor mange til å spørre seg hvor veien nå går – quo vadis? Forpliktelsene fra Verdenstoppmøtet har tråder fra den globale arena der stormaktene spiller sitt spill, til det lokale nivå der du og meg er hovedaktører. Dette ønsket vi å gjenspeile i seminaret og programmet hadde derfor form som en tretrinnsrakett. Fra en global fredag, beveget vi oss til det nasjonale ansvaret lørdag og

a Johannesburg

endte seansen på søndag med bærekraftig handling på lokalt nivå.

Krisemøte på Ikea

Morten Eriksen, leder for Forum for Miljø og Utvikling, var en av de mange i den norske delegasjonen som dro til Johannesburg. Vi utfordret ham på å gi en oppsummering av resultatene fra toppmøtet og spurte ham om forhandlingene i Sør Afrika var et framskritt eller et tilbakeslag? Svaret vi fikk var kanskje ikke så negativt som vi hadde ventet, men gikk mer i retning av at jo det er små framskritt...men skal vi være fornøyd med det? Forhandlingene fremsto for ham, ikke som et konstruktivt møte der man legger opp linjene for klodens fremtid, men snarere som et "krisemøte på Ikea" der man diskuterer hvorvidt WTO's regelverk skal stilles over internasjonale miljøavtaler der det er konflikt. I sin ytterste konsekvens kan dette tolkes som et spørsmål om å stille WTO og handelsinteresser over FN og miljø- og utviklings-spørsmål.

Selv om brorparten av ansvaret for oppfølgingen av Verdenstoppmøtet ligger hos statene i fellesskap, ligger en annen del av ansvaret for den globale oppfølgingen arrangøren av denne gigantiske konferansen. Vi utfordret derfor Ragnhild Imerslund fra UNDP Norden (FN's utviklingsprogram) til å gjøre rede for hvordan FN og særlig UNDP skal følge opp forpliktelsene fra Verdenstoppmøtet. Imerslund vektla sterkt de frivillige organisasjonenes rolle som pådrivere for at oppfølgingen skal lykkes og sa at UNDP satser stort på koordinering av en kampanje som har til mål å oppnå milleniumsmålene.

Lidy Nacpil fra Jubilee South bidro i foredragsrekken med sørlige perspektiver på Verdenstoppmøtet i Johannesburg og fremhevet sterkt at det svake resultatet må tolkes i lys av maktspillet mellom de rike landene i Nord og de fattige landene i Sør.

Nasjonal agenda

I lørdagens program ble fokuset skiftet mer mot oss selv og på vår nasjonale forpliktelse til å følge opp resultatene fra Johannesburg. Livlig, men kanskje litt springende debatt mellom Henrik Glette nestleder i Bergen Venstre, Steinar Lem fra Fremtiden i Våre Hender, Else Øyen fra Senter for internasjonal fattigdomsforskning og Espen Edvardsen fra Attac tok opp dette temaet. Her var det stor enighet om at vi har

Debatt under Bærekraftfestivalen i Sommer.

grunn til å være misfornøyd med resultatene, skjønt Glette var programforpliktet litt mindre misfornøyd enn de andre. Ros må imidlertid gis for lydhørhet overfor varierte forslag til myndighetenes oppfølging.

Workshop på illegitim gjeld

Til seminaret hadde vi som nevnt tidligere gleden av å få besøk av Lidy Nacpil, koordinator for gjeldsslettebevegelsen i Sør (Jubilee South), fra Filipinene. Siden seminarets deltakere ikke bare var slug'ere, hadde vi bedt henne om å holde et foredrag om begrepet illegitim gjeld, der hun presenterte Jubilee Souths argumentasjon. I den påfølgende workshopen ble vanskelige punkter som økologisk gjeld og historisk gjeld fra Nord til Sør drøftet, samt at man utvekslet erfaringer rundt kampanjer på illegitim gjeld. Nacpil fastholdt at man ikke må miste det moralske perspektivet i sin søken etter oppnåelige mål! Man må våge å gripe de store og vanskelige moralske spørsmålene for å nå bredt.

Bærekraftig handel på byens torg

Helgeseminarer fikk søndag formiddag en knallende avslutning i strålende solvær på Fisketorget i Bergen sentrum. Her var det bazarliggende tilstander med ballkasting på WTO, Verdensbanken og IMF, byttebord, økologiske smaksprøver, rettfærdig handlede produkter og Changemaker sin merkelappkampanje. Alt for å illustrere bærekraftig handel og handling i Bergensk kontekst.

Argentina opp

Av Tone Hagerup

Det er ni måneder siden Argentina erklærte seg uten evne til å betale utenlandsgjelda. Fremdeles er regjeringen i stadige forhandlinger med IMF om betaling av den andel av lån som tilhører dem. Men det er ikke bare til IMF at Argentina skylder penger. Overfor de private kreditorer, eller bonusholdere, har regjeringen erklært seg konkurs og sluttet helt å betale. Overfor de internasjonale institusjonene som IMF, Verdensbanken og den Interamerikanske Utviklingsbanken er situasjonen under diskusjon. Den hardeste diskusjonen foregår nå med IMF.

IMF har nylig opprettet og sendt en forhandlingsgruppe til Buenos Aires for å evaluere situasjonen. Forhandlingsprosessen utviklet seg i starten med kryssende og kvessede kommentarer. IMF utga for litt siden, på sin egen nettside, et "working paper" med navn "Bankruptcy procedures for sovereigns: a history of ideas, 1976-2001 (1)". Nylig ble det nedsatt en komitee bestående av eksperter innen økonomisk politikk. Den 15. oktober står neste betalingsforfall for tur (med 30 dagers overskridningsmulighet) og klimaet er tydelig opphetet; blir det enighet eller "default". På grunn av den forvirrende informasjonen som kommer ut i mediene er det vanskelig å si hva slags avtale det forhandles om. Folket har liten mulighet for å forstå hva som foregår mellom regjeringen og IMF og dette skaper motstand mot enhver avtale.

Politikken i dag

Den midlertidige presidenten Duhalde har framskyndet presidentvalget til mars 2003 (opprinnelig oktober 2003) og inviterte alle med innehavende verv til å fornye mandatene ved et generelt valg. Dette fordi folket hevder at en stor andel av de som sitter i folkevalgte verv ikke lenger har legitimitet som representanter for dem. Men de fleste provinser som utgjør føderalstaten, og den lovgivende makten, har ikke godtatt forslaget om et generelt valg. De eneste som godtok forslaget var opposisjonspartiene på venstresiden. De tok til seg folkets spontane opprop om at "alle må gå" (den 19. des. 01) og gjorde det til sin kampsak. "Caserolazo" (2) har utspilt sin rolle og har etter hvert forsvunnet. "Piqueteros" (3), de "bestjålte småsparerne" (4) og enkelte andre smågrupperinger (fagforeninger o.l.) forsetter likevel med protester men i delte grupper. De siste massive protestene har vært mot økningen i vold og forbrytelser i samfunnet.

Det som foregår i Argentina for tiden er nytt i den nyere politiske historie. Samtidig med den øko-

Demonstrasjoner under urolighetene i Argentina i vinter. Foto: Pål Vegard R. Hagesæter

nomiske krisen eksisterer det også en juridisk krise. Folket har siden mars måned bedt om høyesteretts avgang fordi de værner om politikernes lovbrudd. Duhalde ga derfor oppstarten til en politisk prosess mot høyesterett. Rundt 40 punkter beskriver institusjonens fusk for å beskytte politisk korrupsjon. Men for å "anklage" høyesterett trengs det først 2/3 av stemmene blandt de nasjonale folkerepresentantene, så 2/3 av stemmene blant senatorene for å utføre prosessen (5). Høyesterett lagde mye bråk da de så at de kunne bli anklaget. Så nå forsøker derfor Duhalde å gå tilbake på forslaget om politisk prosess

datert

og foreslår for folkerepresentantene å stemme med personlig samvittighet. Det betyr at de ikke er bundet av partiet de tilhører og antaglig da vil stemme mot en slik anklage der de selv kan være involvert.

Dagliglivet

Det er mye forvirring og usikkerhet rundt de politiske hendelsene i dagens Argentina.

Folk flest har helt mistet troen på politikere og hele det statlige

system. Korrupsjonene kommer så å tydelig fram at mange hevder den neste veien ut er å endre hele systemet. Media er som nevnt med på å øke forvirringen og det hele oppleves til tider som et stort sirkus.

Midt i det hele står folket. Med devalueringen har fattigdommen kommet opp i 50% og arbeidsledigheten befinner seg på rundt 30 %. I Buenos Aires gater kan man se hele familier lete i søpla etter papir for å tjene noen små kroner på å levere til resirkulering. "Los cirujas" kalles de og kommer samlet i lastebiler fra slummen inn til sentrum. Dette er fattige som tidligere i det minste hadde til mat og klær, men som i dag ikke har noenting. Byen som var kjent som

Det som foregår i Argentina for tiden er nytt i den nyere politiske historie. Samtidig med den økonomiske krisen eksisterer det også en juridisk krise.

Latinamerikas Paris er idag full av tiggere og fattige gateselgere som forsøker å overleve som best de kan. Rundt om i bydelene kjemper folk for sikkerhet for familien, fra vinningsforbrytelser og politivolden som har økt drastisk de siste månedene.

Med så mye konflikt og forvirring i det politiske bilde, og det forestående valget, er det vanskelig å se alle hendelsene klart. Og det gjør situasjonen vanskeligere innen økonomien også. Det er umulig å forutsi veien videre, den kan gå hvilken som helst retning.

Tone Hagerup er student og bor i Buenos Aires på andre året.

(1) <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=15993.0>

(2) Middelklassens protestform der de masjerer i gatene og lager lyd og leven med kasseroller. 19. Des. 01 var et slikt caserolazo.

(3) Arbeidsledige som stenger av viktige ferdselsårer rundt byene for å manifestere mot regjeringen og ber om pengestøtte, rettferdighet og verdighet som borgere.

(4) Disse har nå "organisert" seg og har som frontfigur en kjent komiker, Nito Artazar, som bl.a. personlig har vært i møte med IMF for å snakke småsparerens sak.

(5) Argentina har et føderalt system, i likhet med USA, et tokammersystem med folkets representater i det ene og representanter for provinsene i det andre (senatorene).

Foro Social Tematico, Argentina

Den 22. til 25. august gikk dette forum av stabelen i Buenos Aires, Argentina.

Av Tone Hagerup

Den neoliberalistiske modellens krise i Argentina og utfordringene for de sosiale bevegelsene i forbindelse med denne krisen var hovedtemaet som ble tatt opp under arrangementet, i tillegg til den lokale kampanjen mot ALCA.

Blant de mange inviterte var kokabøndenes leder og tidligere presidentkandidat Evo Morales (Bolivia), nobelpris-vinner i litteratur Adolfo Perez Esquivel (Arg.), deltagere fra Movimiento Sem Terra (Brasil), intellektualisten Emir Sader (Brasil), redaktøren av bladet "Chiapas", Ana Esther

Cecea (Mexico), tidligere borgermester i Porto Alegre, Raúl Pont (Brasil) og en hel rekke politiske-og sosiale aktivister fra Latin-Amerika, Europa, Thailand, Sør-Afrika og USA.

I tillegg til det offisielle arrangementet var det over 270 aktiviteter arrangert av assosierte organisasjoner rundt om i storbyen. Det var det debatter, filmvisning, teater og workshops. Nobelprisvinner i økonomi Joseph Stiglitz var invitert av Økonomisk Fakultet ved Universitetet i Buenos Aires og holdt foredrag om etikken

rundt utenlandsgjeld og nasjonale konkurranser for en overstappfull sal.

Ellers er det sant å si at i en millionby som Buenos Aires med store politiske og økonomiske problemer som idag, gikk hele arrangementet stille forbi. Liten mediadekning og få deltagere på åpningsmarkeringen førte til at arrangementet på linje med andre folkelige markeringer var glemt idet det var over. Desverre.

Møte med Verdensbanken

Av Silje Hagerup

Høsten årsmøte i Verdensbanken og IMF gikk av stabelen 27.-29. september. I løpet av torsdag, fredag og lørdag var Verdensbanken og IMF sine lokaler åpne for NGO representanter med akkreditering for deltakelse under en rekke seminarer og diskusjoner. Temaene gikk på PRSP, HIPC, Gjeldsforhandlingsmekanismer, handel og et eget diskusjonsmøte med NGO'ene om SAP (Structural Adjustment Lending Policy).

HIPC

Under vårmøtene i april 2002, la Verdensbanken frem en rapport der de innrømmet at HIPC-initiativet ikke har oppnådd ønskede resultater, mye på grunn av vel optimistisk beregnede prognoser for eksportinntektene til de 42 landene som kvalifiserer for initiativet. Av de 19 landene som opprinnelig var forventet å nå "completion point" innen utgangen av dette året, vil minst 11 av disse landene ikke oppfylle forventningene. 13 av 20 som har oppnådd mellomstadiet i initiativet har kommet ut av kurs med sine IMF programmer og får dermed utsatt gjeldssletten, og dessuten avvist gjeldslette i mellomtiden. Alt i alt vil HIPC kun fungere for mellom 7 til 10 av de i alt 42 landene, selv med IMF/Verdensbankens "smale definisjoner", melder Jubilee Research.

Som et plaster på såret, åpnet 15 kreditorland, under årsmøtet, pengekassen og bidro med til sammen 1 milliard US\$ i gjeldslette i tillegg til tidligere forutsett pris på HIPC initiativet. Til tross for at dette ifølge Wolfensohn ville gi ham bedre nattesøvn, kan Jubilee Research konstatere at dette dessverre heller ikke er nok. Dette tillegget i gjeldslette er tilført kun av bilaterale kreditorer og vil dessuten bare fungere som en erstatning for den letten som multilaterale kreditorer som VB/IMF opprinnelig skulle tilføre.

Beløpet som opprinnelig ble regnet for å dekke HIPC initiativet var beregnet ut fra gjeldsbyrde målt opp mot eksport inntekten, hvilket vil si at jo høyere eksport som er forventet, jo mindre ville et land ha behov for gjeldslette. Problemet er at VB/IMF hele veien har brukt usannsynlig høye eksport prognoser for de landene som har vært inkludert i HIPC.

Jubilee Research har nå regnet ut at det er behov for så mye som \$2.3 - \$2.8 milliarder tilleggslette basert på en forventning om at gjelden må komme ned på 150% av eksporten før tilleggslette blir overveid og ikke etter slik det er gjort opprinnelig.

Da IMF hadde styringsmøte 5. september kom det signaler om at de til tross for sine innrømmelser ikke ville gå inn for en dypere og bredere gjeldslette i forbindelse med årsmøtene. Som en protest og reaksjon på disse signalene produserte Jubilee USA

en rapport der de ber IMF/VB om å ta sine egne rapporter alvorlig og begynne å finne andre mulige løsninger for å hjelpe land til bærekraftig gjelds nivå. Med bakgrunn i Jubilee Research sin rapport om at gjeldslette faktisk virker, krever Jubilee USA at man i dagens situasjon er nødt til å gi HIPC landene 100% gjeldslette. Organisasjonene Cafod, Oxfam, Christian Aid og Eurodad ga og ut en felles rapport i forbindelse med årsmøtene der de argumenterer med at gjeldslette er et viktig alternativ og kanskje også den mest effektive måten å finansiere utvikling på. Deres krav at man må gå inn for 100% gjeldslette for HIPC landene dersom man overhodet skal kunne nå Tusenårsmålene.

På bakgrunn av disse rapportene valgte også SLUG å utforme en uttalelse, i samarbeid med det nordiske nettverket. Vi avventer nå et offisielt svar fra Utviklingsministeren i etterkant av årsmøtene.

SDRM – FTAP

Et annet hett tema under årsmøtet var IMF's sjefsøkonom Anne Kruegers lansering av Sovereign Debt Restructuring Mechanism (SDRM) som kom i april i år. Dette er en forhandlingsmekanisme hvor land som ikke er i stand til å betale gjelden sin skal kunne reforhandle gjeldsnivået sitt med sine kreditorer. IMF har satt i gang prosessen med å utrede tiltaket spesielt etter erfaringen med Argentina tidligere i år.

Noen av hovedtrekkene i IMF sitt forslag er at det er det forgjeldede landet selv som tar initiativ til å sette i gang en prosedyre og kun når det er helt klart at landets gjeld ikke er bærekraftig. Det er nødvendig med midlertidig kontroll av valuta transaksjoner for å forhindre at kapital forsvinner ut av landet. Et kvalifisert flertall av kreditorene avgjør under hvilke forutsetninger restruktureringen skal foregå og for å få til dette juridisk bindene måte for minoritets kreditorene, må man sikre såkalte "collective action clauses", dvs. juridiske klausuler som knytter minoritets kreditorene til de avgjørelsene som majoriteten er enig om.

Under et åpent møte om SDRM med bl.a Anne

...på "hjemmebane"!

Krueger i panelet, kom problemet med disse klausulene i søkelyset. En representant for Paris Klubben, Stephane Pallez, mente at det nye forslaget til Krueger allerede lå innenfor rammen for hvordan Paris klubben fungerer i dag, og at det ville bli vanskelig å inkludere nye medlemmer av kreditorer inn i denne prosessen.

Direktøren for Globalisation Reform project ved Open Society Institute, Thomas Palley, USA, representerte NGO synspunkter i panelet. Han la vekt på at Anne Krueger i sitt forslag, ikke har tatt hensyn til folkets deltakelse i prosessen, noe han mente burde være i IMF sin interesse så vel som i det forgjeldede landets interesse.

Dette er også essensen i NGO'enes kritikk av Anne Kruegers forslag. Flere organisasjoner som Jubilee Research (UK), Ehrlassjahr (Ty) og SLUG ikke minst har lenge jobbet for å opprette en såkalt åpen og rettferdig gjeldsforhandlingsmekanisme også kalt FTAP (Fair and Transparent Arbitration Process), hvor rammen skal være rettferdighet overfor både debitor og kreditor, hvor menneskerettigheter skal

inkluderes, og sist men ikke minst må det være rom for folkets røster.

I forkant av møtet nevnt over ble det arrangert en diskusjon mellom NGO og IMF, i regi av IMF og Center of Concern (et Washington basert Katolsk forsknings-senter), om SDRM versus FTAP. En interessant kommentar under dette møtet kom fra en representant for privat sektor, som mente at IMF ikke kunne ha en rolle som "arbitrator" (voldgiftsmann) fordi de ikke ville kunne opptre nøytralt. Dette utsagnet korresponderer også med NGO'enes kritikk av SDMR, slik det er fremlagt i dag.

Diskusjon om SAP

Med bakgrunn i SLUG sin Fjernkontrollkampanje var det interessant å følge med i en diskusjon rundt Verdensbankens struktutilpasnings politikk. Til tross for at de bedyrer at de har gått bort fra denne politikken er det nå satt i gang en omfattende runde med diskusjoner og samtaler med sivilsamfunnet om dette. Dette var nummer to i rekken av flere som

planlegges holdt på forskjellige steder i verden i tiden fremover. Foreløpig går samtalen rundt et "Issue paper" som utvikler seg etter hvert som diskusjonen forløper og som vil danne grunnlaget for et "policy paper". Det ble stilt spørsmål fra NGO siden om denne prosessen virkelig utvikler Banken i retning av en mer åpen diskusjon, og et mer uttalt standpunkt i så måte ble etterlyst.

Dette diskusjonsmøtet opplevde jeg som en karikatur av dialogen mellom NGO'ene og VB. Det var som om bankens ansatte gjentatte ganger "misforsto" innlegg og spørsmål fra NGO representantene. Basert på resultatene av diskusjonen ved HIPC og SDRM, kan man stille spørsmål ved nytten av dialogen og lobbyvirksomheten. Vil man noen gang komme på bølglengde? Svaret på det er nok dessverre nei. Men etter å ha opplevd "Washington consensus" på hjemmebane anser jeg det likevel som viktig å følge med i VB/IMF sine bevegelser også fra innsiden, om ikke annet så hvertfall av diplomatiske hensyn.

Gjeldsstyring innenfra – nytt SLUG-prosjekt

Av Hans Morten Haugen

SLUG har hvert år mottatt Utenriksdepartementets informasjonsmidler om Nord-Sør. I år skal det særlig fokuseres på erfaringer fra enkelte land med gjeldsstyring innenfra. Hovedhensikten med studien er å framlegge konkret informasjon om at sentralt initierte fattigdomsreduksjonsstrategier (PRSP) ikke er den eneste veien å gå.

SLUG har kritisert PRSPene ut fra to hovedmomenter. For det første kan en eks-ternt initiert og eksternt godkjent strategi direkte undergrave landenes egne muligheter til å få et reelt eierskap til sin egen utviklingsprosess. En viss endring er mulig å spore ved at Parlamentene i mange u-land velger å ta mer aktivt del i denne pro-

sessen, og knytter andre initiativer til denne prosessen. Fortsatt kan imidlertid styringen fra Verdensbanken og Pengefondet legge betydelige føringer, noe som svekker tilliten til nasjonale demokratiske prosesser og institusjoner.

For det andre kan u-landenes gjeldssletting utsettes fordi slik sletting bare kan skje etter at PRSPene er godkjent av styret i Verdensbanken. Verdensbankens interesse er å sikre at prosessen med utforming av slike strategier er faglig og deltakelsesmessig forsvarlig. Imidlertid blir det konkrete utfallet at planlagte prosjekter og satsinger må utsettes eller avvikes fordi fortsatt gjeldsbetjening binder ressursene.

Det er et ønske at utviklingen av heftet skal skje i tettest mulig kontakt med gjeldskampanjer i land i Sør. Særlig har det tidligere vært tette kontakter med land som Tanzania og Uganda, men også med land i Det sørlige Afrika. Alle som er interessert i å bidra til et spennende faglig arbeid, oppfordres til å kontakte SLUG-kontoret.

Vi ønsker å motarbeide at gjelda fortsatt brukes som en fjernkontroll av land i Sør. Gjeldsstyring innenfra er et realistisk og demokratisk alternativ.

Hans Morten Haugen er NFR-stipendiat ved Institutt for menneskerettigheter.

Protestbevegelser

Av Silje Hagerup

Parallellt med møtene og seminarene i Verdensbanken og IMF sine lokaler, ble det også holdt alternativkonferanse i regi av "50 years is enough", "Movement for Global Justice" og "Jubilee USA". Disse ble holdt i forskjellige kirkelokaler rundt omkring i Washington og programmet ble stramt for å kunne følge med begge steder.

Under konferansen "End Corporate rule" var mange og varierte røster fra sør representert. Fra Argentina kom Nora Cortiñas og fortalte om mødre fra Plaza de Mayo som fremdeles leter etter sønner og døtre som ble borte under Junta regimet som endte på 80-tallet. De gir ikke opp å finne ut hva som skjedde, og fremdeles har de håp om at noen er i live, så fremt ikke det motsatte blir bevist. Chie Abad fra Philipinene forlot hjemlandet sitt for å tjene til livets opphold og havnet i en av de "berømte" Sweatshops som produserer klær til motebransjen i vesten. Hun måtte jobbe 14 timer hver dag, 7 dager i uken mot en minimal inntekt og hadde så å si ingen rettigheter og minimal inntekt. På mirakuløst vis kom hun seg ut av slaveriet og reiser nå rundt og forteller om sin erfaring. Stella Iwuagawus fra Nigeria forteller om hvordan gresset i Afrika stadig blir tørrere, det vil si folk blir fattigere og stadig mer avmagret, det er ingen beviser på at Afrika utvikler seg i riktig retning. Jo tørrere gresset bli jo mer blir man klar over at man ikke har finnes "brannslukkingstjenester" i Afrika. Problemene må løses gjennom forebyggende arbeide og helst ved systemendring.

Jeg får høre om alt det fæle som foregår rundt omkring i verden, historier som jeg er mest vant til å lese om og høre om og se bilder fra i media. Jeg vet at disse menneskene er levende beviser, men likevel blir jeg ikke mer grepet; jeg har hørt det før!

Disse stemmene fra Sør er samlet i Washington i anledning årsmøtet til Verdenbanken og IMF. De er hentet til landet for å fortelle sin historie og for å inspirere amerikanske borgere til å ta opp kampen for dem på deres vegne, men også for å minne folk om at vi alle står likt i forhold til de "store stygge ulvene" som i stor grad står bak elendigheten: IMF, Verdensbanken og USA med sitt finansministerie som ligger vegg i vegg med President Bush Palass.

Jovisst er det fint å treffe folk fra Sør som har opplevd historiene på kroppen og jovisst er det fint å oppleve at vi har noe til felles til tross for adskilte erfaringer, og oppleve at vi har et globalt nettverk og

Fra demonstrasjonene under Verdensbankens og IMF's årsmøter. Foto: Silje Hagerup

en alternativ Globalisering. Men dette til tross føles det mindre inspirerende at det nettopp bare er vi som er samlet i denne kirken denne kvelden. Vi ville gjerne at vår erfaring og våre opplevelser skulle komme ut til et bredere lag i befolkningen. Til de som fortsetter å tro at IMF jobber for rettferdig fordeling, at Verdensbanken jobber for å avskaffe fattigdom og at USAs president ønsker fred og fordragelse i verden.

Media er mest interessert i å formidle om hvor mange demonstranter som oppfører seg aggressivt, hvor mange de har arrestert, hvor godt de er forbe-

i USA

redt, hvor stort politioffbudet er og hvordan det oppleves å være politi.

”Kapital er ikke penger! Kapital er et rikt liv for folket!”

End Corporate Media, roper demonstrantene og CNN får fingern, noen jenter tar av seg på overkroppen og prøver seg på Nigerianske kvinners protest metode for å skremme vekk politiet med skamfølelse. Problemet her er at de ikke er mange nok og ingen amerikansk TV stasjon vil filme noe sånt. De innser det kjapt og tar på seg toppene igjen. En slik handling vitner derimot om stemningen i protestbevegelsen og om hvordan noen lar seg rive med for sakens skyld!

I det vi går forbi Treasury Fund (USA Finansministerie) ser vi noen byråkrater stå på fortauet i dress og slips. Det er bra at de står der og følger med og opplever folkets protester, men det er synd å vite at grunnen til at de faktisk kan stå der uberørt er at det står en rekke med politi ved siden av og passer på. Demonstrantene oppfører seg eksemplariske, roper SHAME når de går forbi, men fortsetter videre uten hint til å ville foreta seg noe. Folk som kommer litt ut av toget og tilfeldigvis litt for langt inn på fortauet og litt for nærme en politimann får fort merke hvor landet ligger. De kan minne mer om en springmadrass der de står anonyme og polstrede i blått og svart. Sheriffene ligner mer på svarte marshmallow menn á la Michelin enn de som vi kjenner igjen fra NYPD blue. Foran 16th street som leder opptil det Hvite Hus, (og som allerede har vær avskjermet for gjennomgangstrafikk siden en stakkars amatørpilot nødlandet på gressplenen utenfor for et par år siden), står de tett i tett i tett, med skjold og ansiktsvern i skuddsikkert glass, kroppsholdningen deres vitner om at de er kampklare. Musklene strutter og buler ut under de heldekte nylondraktene, som på mange måter får dem til å ligne riddere i rustning men uten helte aura. Ved demonstrasjonens slutt blir det hele patetisk da jeg oppdager at et hundretalls politimenn står oppstilt i tre rekker foran hverandre for å blokkere et par sidegater, slik at demonstrantene blir innringet

mellom bygningene. Foran dem på asfalten spiller et titalls ungdommer ”Twister” i fred og fordragelighet.

Politiet gjorde en god jobb i å adskille demonstranter fra resten av verden, i løpet av disse to dagene i Washington. Det er sant at mediebilder av aktive demonstranter ble sendt verden over, og kanskje mest av alt fikk verden vite at politiet arresterte 600 demonstranter som var kommet til Washington for anledningen. At de aller fleste av disse ble tatt da de satt fredelig i en park og sang og spilte gitar, kom nok dårligere frem, og enda færre vet at omtrent halvparten av disse fremdelse satt i forvaring et døgn etter. Likevel var det få av Washingtons innbyggere som så noe til demonstrantene der byen så å si var folketom i løpet av helgen.

Vel, mye kan sies om demonstrasjoner nå til dags, kanskje har de utspilt sin rolle ved at de får en form for oppmerksomhet i media som går på sakens bekostning? Kanskje er det en gammeldags måte å få frem budskapet og at vi må tenke annerledes i dagens globale samfunn? Uansett hva man måtte mene, skal ikke det være til hinder for at folk må få muligheten til å manifestere sine meninger om våre politikere og de ansvarlige institusjonene i gater og på bytorg.

For protestbevegelsen er det verdt å merke seg

Sheriffene ligner mer på svarte marshmallow menn á la Michelin enn de som vi kjenner igjen fra NYPD blue.

Ralph Naders budskap under avslutningskvelden til arrangementet ”End Corporate Rule” hvor han påpekte at

demonstranter trenger å utvide sin horisont og sitt publikum. Gå ikke for langt i å bare prate med hverandre men inkluder flere i nærmiljøet når du snakker om systemendring. Det neste skrittet er å få flere folk med i bevegelsen. Det enkle budskapet er: ”Kapital er ikke penger! Kapital er et rikt liv for folket!”

Veien Tønsberg – Oslo

for gjeldsslettesaken

Av Bjørg Hauer

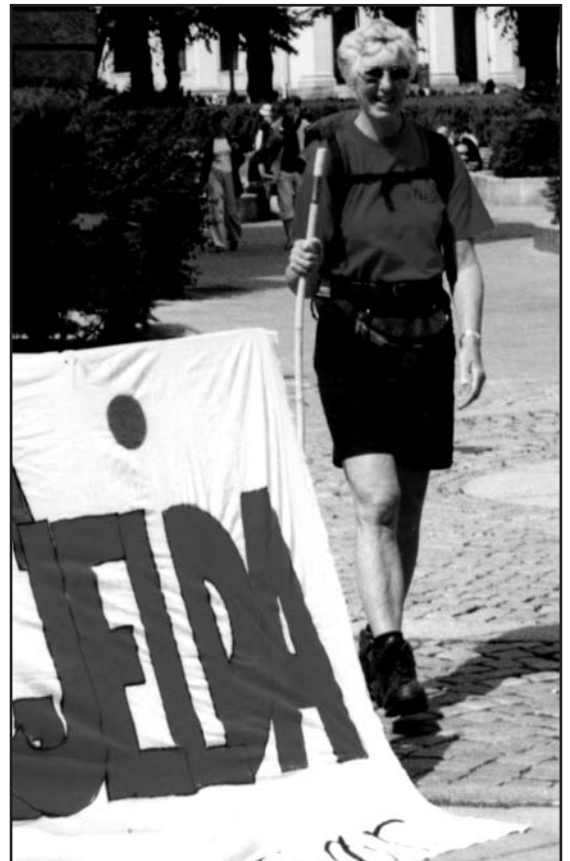
Noen ganger får en til en god kombinasjon av ulike ting en er opptatt av. Pilegrimsvandring for en solidaritets-sak ble helhetstenkning på det beste for oss. Ulandsgjeldsproblematikk har vært et engasjement i mer enn ti år for Nøtterøy-gruppa. De siste åra har vi vært med på store demonstrasjoner i europeiske byer. Men utviklingen har vært skremmende. Noens vold tar fokuset og blir kanskje en unnskyldning for ikke å ta de fredelige aktørene på alvor. For oss var tiden inne for å aksjonere på en annen måte når Verdensbanken skulle diskutere økonomisk utvikling under ABCDE konferansen i Oslo 24.-26. juni i år. Tanken om å gå fra Tønsberg til Oslo, for å understreke kravet om gjeldsslette, virket forlokkende.

Mottoet for turen ble “utvikling krever sletting av illegetim gjeld”. I forkant ble det sendt informasjon om vandringen og den illegitime gjelda til ganske mange. I første runde til ansatte rundt kirkene vi skulle besøke. Det ble mange stabsmøter som tok opp saken, og tilbakemeldingene var positive til opplegget. Neste utfordring var å få med oss så mange som mulig på de enkelte etappene, og innbydelser, samt info om saken, ble spredd vidt omkring til folk langs ruta. På denne måten ble dette den største og bredeste informasjonskampanjen vi i Vestfold har stått for, og det ser vi på som en viktig del av hele opplegget. Dessuten fikk vi bra medie-oppmerksomhet fra aviser, radio og TV. Budskapet nådde dem det var ment å nå.

Hvor skulle vi gå? Det er ingen oppmerket led denne veien. Etter kontakt med Pilegrimskontoret, fikk vi et forslag, og det ble veivalget for oss. Vi fulgte stort sett lite trafikkerte veier, men mesteparten av dem var asfalterte. Unntaket var Tønsberg - Løvøy (ved Horten). Der er det gode veier/stier i skog og mark. Et hovedpoeng var å gå om middelalderkirkene. De fleste er fra 1200-tallet. I sin enkle, klassisk vakre stil plassert på utsøkte steder, fikk de oss til å bøye hodet ekstra for den tids arkitek-tur og byggekunst. Ved å gå fra kirke til kirke, ble de som perler langs veien, hver med sin egenart. Vi hadde avtaler ved de fleste av kirkene, slik at vi fikk se dem innvendig, og der kunne vi sette oss ned og for-nemme 800 års atmosfære og bruke “gjeldsslette-bønne” vi hadde med oss fra Genova.

Ved to av kirkene ble det arrangert gudstjenester for rettferdighet. Det var i Løvøy kapell og i Oslo Domkirke. Den ene ved vandringens begynnelse, og den andre etter endt løp. Kirkebesøkene ble selve tråden i solidaritets- / pilegrimsvandringen.

Hvordan ble turen ellers? Det ble en flott vandring. Å gå gjennom bygdene langs Oslofjorden ved St.Hanstid er en vakker opplevelse. De bølgende

Etter en ukes pilgrimsferd til fots fra Tønsberg ankom Bjørg Hauer hovedstaden med et enkelt krav. Slett gjelda!

åkrene i grønt og gult, de skogkledde åsdragene, sjøene, kultur-landskap med velholdte gårdstun og ikke minst, alle blomstene i veikanten. De ulike artene utfoldet seg i de mest raffinerte sammensetninger.

Vandringen Tønsberg - Oslo ble kalt den lette veien. Ikke så rart med såpass slakt terreng. Jeg brukte sju dager og gikk mellom to og tre mil de fleste av dem. Starten måtte bli Mikaelkirkeruinene på

Slottsfjellet i Tønsberg. Veien gikk om Løvøya, Våle, Botne, Sande, Skoger, Røyken, Asker, Haslum og Oslo.

Pilegrimsvandring har en enkelhet i seg som står i kontrast til nåtidens konsumerende samfunn. Med bare det aller nødvendige i sekken for en uke, blir turen en liten utfordring i det å greie seg i forhold til det mini-male, til været og egen utholdenhet. En kan bare ane hvordan det kunne være for pilegrimen for mange hundre år siden.

Fellesskap ble en viktig del av det hele. Mange var oppfordret til å følge med et stykke på veien, og i alt var det fjorten som fulgte med en eller to etapper. Organisering av overnatting for et ukjent antall personer fant vi vanskelig. Bare undertegnede gikk hele turen og overnattet "langs veien". På

forhånd hadde jeg spurt om overnatting i menighetshus i tilknytning til kirkene jeg besøkte, men det ble stort sett til at folk bad meg med hjem. Jeg tok i mot tilbudene og opplevde gjestfriheten som en egen dimensjon underveis. Å få overnatte, spise kvelds, frokost og smøre matpakke hos nye, ukjente familier en hel uke, var ganske flott. Fordi jeg gikk for en sak, var det ikke vanskelig å ta imot. Dessuten ble det informasjonsspredning om en høyaktuell sak og knytting av nye vennskapsbånd.

En tilfeldig stilte spørsmålet: "Tror du det blir noe gjeldsslette av det her da?" Ja, si det. Vil en være "en stemme" i tiden, er det helt naturlig å understreke sine meninger med handlinger. Hva som får makthavere til å endre ståsted eller handlingsmønstre, er det få gitt å vite. Bare ved å arbeide

på mange plan kan en ha håp om å påvirke. Visjonen er at alle gode krefter må forenes i forsøket på å hindre de store konfrontasjonene for menneskeheten i framtida. Urettferdighet er og vil alltid være som en verkebyll.

Pilegrimstankens appell til mennesker i dag, kan være at den rører ved helheten i mennesket. De estetiske, fysiske, åndelige og sosiale sidene blir tatt i bruk, samtidig. Enkelheten og roen gir dessuten en motvekt til det kompliserte og rastløse i vår tid. Vandringen gir mye til den enkelte. Måtte den også inspirere og kunne brukes i tilknytning til det store menneskelige fellesskaps fornyelse og beste.

Seminar om illegitim gjeld i Tyskland

Ehrlassjahr – den tyske kampanjen for gjeldsslette holdt helgen 21.-23.juni i år seminar om Illegitim gjeld. Hovedideen med seminaret var å introdusere begrepet til sine 1000 medlemsorganisasjoner og diskutere hvordan man kan knytte en eventuelt kampanje opp til Ehrlassjahrs hovedarbeidsområde som er Fair and Transparent Arbitration Process (FTAP).

Til seminaret var Patricia Adams, forfatter av "Odious Debts" og blant andre Lidy

Nacpil fra Jubilee South invitert.

Den tyske gjeldsslettekampanjen ser det ikke som kontroversielt i sin egen kampanje å inkludere begrepet Illegitim gjeld, men setter arbeidet med FTAP som første prioritet. De argumenterer blant annet med at dersom en FTAP prosess blir vel gjennomført er det ingen ting i veien for at det kan lede til en dom om at gjelden i seg selv er illegitim. Derfor ser de FTAP prosessen som et viktig instrument for å oppnå forstå-

else for begrepet illegitim gjeld.

Foreløpig ser Ehrlassjahr for seg en kampanje for å introdusere sine egne og det generelle publikum til begrepet, ved å publisere en rapport fra seminaret i sitt medlemsmagasin "Kampagnenkurier". Neste steg er å etablere en arbeidsgruppe på illegitim gjeld som skal jobbe videre med spørsmålet.

Ja, takk! Jeg ønsker å bestille følgende:

sett ønsket antall i boksen

☐	Postkort - fjernkontroll	GRATIS
☐	Gjeldsbrevet - tema Illegitim gjeld	GRATIS
☐	Bok: Finansielle rammebetingelser	Kr. 60,-
☐	X-bilag: Finansielle rammebetingelser	GRATIS
☐	Abonnement på Gjeldsbrevet, SLUG	GRATIS
☐	Flere Gjeldsbrev	GRATIS
☐	Temahefte: Løsninger på Gjeldskrisen	GRATIS
☐	Rollespill om gjeldskrisen: skolehefte; klassesett (30 stk.)	Kr. 200,-

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Porto

Aksjon Slett U-landsgjelda
Storgata 11
0155 OSLO

Store demonstrasjoner under Verdensbankens ABCDE-konferanse i Oslo i sommer.

Organisasjonene bak SLUG

Alternativt nettverk, Arbeidernes Ungdomsfylking, Caritas Norge, Changemaker, De Grønne, Delta Internasjonalt, Diakonhjemmets Internasjonale Senter, Det Norske Misjonsselskap, Det Norske Misjonsselskaps Ungdom, Elfenbenskystenforeningen, Europeisk Ungdom, Fellesrådet for Afrika, Foreningen for internasjonale vann- og skogstudier, FORUT, Framtiden i våre hender, Frikirkenes globale informasjon, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, Kirkens Nødhjelp, KRFU, Kvekerne, Kvinnefronten, Latin-Amerikagruppene, Den norske kirke, Natur og ungdom, Norges fredslag, Norges KFUK/KFUM, Norges kristelige studentforbund, Norges naturvernforbund, Norges sykepleierforbund, Norges unge katolikker, Norsk Folkehjelp, Norsk misjonsråds bistandsnemnd, Norsk målungdom, Norsk lærerlag, Norsk studentunion, Norsk sykepleierforbund, Norske katollikers kvinneforbund, Operasjon Dagsverk, PRESS, Psykologer for fred, Redd barna, Ressursforeningen, Rød ungdom, SAIH, Senterungdommen, SOS rasisme, Sosialistisk opplysningsforbund, Sosialistisk ungdom, Strømmestiftelsen, TenDenS, Unge høyre, Unge venstre, Utviklingsfondet, Venner av Uganda, World View Rights

